

Koniec naftowego monopolu państwa w Meksyku

15 stycznia 2014

Meksykański Senat zatwierdził ustawę o reformie polityki energetycznej, kończąc tym samym 75-letni okres państwowego monopolu, wprowadzonego przez prezydenta Lázaro Cárdenasa (1934-1940). To on właśnie zawłaszczył, należące do brytyjskich i amerykańskich koncernów naftowych aktywa, w celu stworzenia jednej z największych monopolii państwowych na świecie. We wczesnych godzinach porannych 12 grudnia 2013 roku, po 20 godzinach obradowania, reforma została ostatecznie zatwierdzona przez senat.

Ustawa o reformie energetycznej stanowi podwaliny dla systemu regulacji umożliwiającego – po raz pierwszy od kilkudziesięciu lat – inwestowanie kapitału przez prywatne firmy krajowe i zagraniczne. Jest to najważniejsza restrukturyzacja ekonomiczna od czasu implementacji Północnoamerykańskiego Układu Wolnego Handlu (NAFTA, ang. North American Free Trade Agreement).

Nowa ustawa zmieni status Meksyku, umożliwiając korporacjom takim jak Exxon Mobil czy Chevron eksploatację jednych z najbogatszych obszarów złóż ropy, zaraz po tych na kole podbiegunowym. Partie popierające reformę (PRI, PAN, Nueva Alianza oraz Verde) twierdzą, że taka zmiana sprawi, iż Meksyk stanie się jednym z pięciu największych eksporterów ropy, podczas gdy przeciwnicy ostrzegają, że dzięki ustawie cały zysk pójdzie prosto do kieszeni inwestorów.

Carlos Capistran, główny ekonomista w meksykańskim oddziale Bank of America, podczas rozmowy telefonicznej z Bloombergiem, zapewnił: „Ta reforma będzie zastrzykiem dla meksykańskiej ekonomii”.

Reforma została zatwierdzona na koniec roku, w którym

prezydent Enrique Peña Nieto i jego Partia Rewolucyjno-Institucjonalna po 12 latach nieobecności wrócili do władzy.

47-letni prezydent oświadczył, że kluczowym elementem jego rządów, obok reformy edukacyjnej opartej na ewaluacji efektywności nauczycieli oraz prawie zmierzającym do poprawy – poprzez udzielanie pożyczek – konkurencyjności w sektorze telekomunikacyjnym, ma być właśnie sektor naftowy.

Od 1994, kiedy to zawarty z Kanadą i Stanami Zjednoczonymi Układ Wolnego Handlu został wprowadzony w życie, Meksyk stał się jedną z najbardziej otwartych ekonomii na świecie. Niemniej jednak, wiele sektorów przemysłowych wciąż jest zdominowane przez prywatnych właścicieli lub konglomeraty, takie jak ten należący do bilionera Carlosa Slima.

Partie lewicowe (PRD [hiszp.], PT, Movimiento Ciudadano [hiszp.]) oskarżyły parlametarzystów przychylnych wprowadzeniu zmian do konstytucji o „zdradę narodu”, podkreślając, że w ten sposób oddają oni nie tylko ropę, ale całe bogactwo energetyczne kraju.

Reforma oznacza zwrot o 180 stopni w istniejącym o 75 lat prawodawstwie, opartym na wprowadzonej w 1938 roku przez prezydenta Lázaro Cárdenasa ustawie, na mocy której wyłączne prawo do produkcji energii przysługiwało państwu.

Zmiany w artykułach 25, 27 oraz 28 konstytucji umożliwiają współpracę państwa z prywatnymi przedsiębiorstwami z kraju i zagranicy. Co więcej, dzięki nim meksykański rząd będzie mógł negocjować na swoją korzyść nie tylko ceny usług, użytkowania i produkcji, ale również umów licencyjnych, w zależności od okoliczności.

Antonio García, parlamentarzysta z PRD, w ramach protestu przeciwko reformie energetycznej rozebrał się do bielizny [hiszp.]. Karen Quiroga, także z PRD wdała się w kłótnię z Landy Berzunza z PRI, która to z kolei, w trakcie głosowania, nie tylko zbesztła lewicowych parlamentarzystów, ale również

pokazała wulgarny gest członkom opozycji. W ostateczności doszło do fizycznej konfrontacji. Quiroga próbując wtargnąć do strefy, gdzie członkowie senatu wyrażali swoje obiekcje została zatrzymana przez Berzunę. Skończyło się na rękoczynach, w wyniku których kongresmenka PRD podbiła oponentce lewe oko.

Meksykańskie społeczeństwo wezwało obywateli do wyjścia na ulicę i protestowania przeciwko zatwierdzonej przez senat reformie. (...)

„Kwestia ropy jest głęboko zakorzeniona w meksykańskiej psychce, w tradycji i w historii” – powiedział w udzielonym telefonicznie wywiadzie Jorge Chabat, politolog ze znajdującego się niedaleko stolicy Centrum Badań i Nauczania Ekonomii (CIDE). „Ustawa ta, przechodząc z sukcesem krytykę w kongresie, stała się matką wszelkich bitew przeprowadzonych przez meksykański rząd i będzie jedną z największych osiągnięć rządu Nieto” – dodał.

„Istnieje zastój w produkcji ropy, częściowo z tego względu, że sektor energetyczny – w przeciwieństwie do innych gałęzi przemysłu – nie otrzymał pozytywnego bodźca od NAFTY” – oświadczył Duncan Wood, dyrektor Mexico Institute, będącego częścią Międzynarodowego Centrum Naukowego Woodrowa Wilsona w Waszyngtonie.

„Dzięki tej reformie meksykański sektor energetyczny będzie mógł się włączyć do krajowej i międzynarodowej konkurencji” – oświadczył Wood. „To z kolei oznacza fundamentalną zmianę paradygmatu w sposobie funkcjonowania sektora energetycznego. Dziś 1938 rok pozostawiamy za sobą”.

Autor: Marco Molina

Tłumaczenie: Aneta Dutton

Źródło: [Global Voices – Polski](#)